WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristövaliokunnalle

18.2.2026

Asia:

U 12/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston ympäristöalaa koskevien asetusten ja direktiivien muuttamiseksi Euroopan yritysten kilpailukyvyn parantamiseksi (Omnibus VIII-ehdotukset) ja
U 13/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston U-kirjelmistä. Kohdistamme huomiomme pääosin ympäristöarviointien nopeuttamista koskevaan U 13 -kirjelmään. Lausunnon rakenteena on ensin Yleistä-otsikon alla molempiin liittyviä huomioita, sen jälkeen kommentit U13-kirjelmään ja lopuksi muutama huomio U 12-kirjelmästä.

Yleistä

EU:n ympäristöpolitiikan ensisijaisena tavoitteena on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artiklan 2 kohdan mukaan varmistaa ympäristönsuojelun korkea taso.

Käsiteltävänä olevan komission ympäristösääntelyä koskevan kahdeksannen Omnibus-ehdotuksen tavoitteeksi on kirjattu pääasiassa varmistaa, että EU:n ympäristötavoitteet saavutetaan tehokkaammilla ja kustannuksiltaan edullisemmilla keinoilla. WWF katsoo, että monet ehdotukseen sisältyvistä toimista voivat tosiasiassa sekä monimutkaistaa olemassa olevia menettelyjä että vaarantaa unionin ympäristötavoitteiden saavuttamisen. **Paketti rapauttaa EU-ympäristölainsäädännön peruspilareita, joihin kuuluu mm. ympäristövaikutusten arviointi, uhanalaisten lajien suojelu ja muutoksenhakuoikeudet**.

Komission esitys ei pohjaudu asianmukaiseen vaikutusten arviointiin. WWF pitää tärkeänä, että vaikutusten arvioinnin puute on tunnistettu kummassakin U-kirjelmässä.

Ensisijaisesti WWF katsoo, että Suomen tulee vastustaa komission esittämää kokonaisuutta ja pyrkiä varmistamaan, että lupamenettelyjen tehokkuutta tavoiteltaessa varmistetaan laadukkaan lupakäsittelyn toimintamahdollisuudet sekä säilytetään korkea ympäristösääntelyn taso.

WWF tukee U 13/2026 kirjelmään sisältyvää kirjausta siitä, että ”Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden (U 6/2023 vp; U 7/2023 vp). ” Vastaava kirjaus tulisi lisätä U 12 -kirjelmään.

WWF katsoo, että tilanteessa, jossa lintu-, luonto- eikä vesipuitedirektiivien tavoitteita ei ole saavutettu, mutta direktiivien on viimeisen kymmenen vuoden aikana arvioitu olevan tarkoitukseensa sopivia, **ei direktiivien tarkastelulle tai tarkistamiselle ole tarvetta**.

Suomen ei tule kannattaa komission aloitetta luonto- ja lintudirektiiville tehtävästä stressitestistä, vaan Suomen tulee esittää luopumista vesipuitedirektiivin tarkastelusta ja tarkistamisesta sekä lintu- ja luontodirektiivien stressitestaamisesta.

Suomen ei pidä myöskään ajaa muutoksia ennallistamisasetukseen vaan täysipainoisesti panostaa kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen ja ennallistamisasetuksen velvoitteiden täytäntöönpanoon.

<u>Kommentteja U 13-kirjelmä: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta</u>

Yhteiset tai yhdistetyt menettelyt (4 artikla)

Asetusehdotuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan, jos suunnitelmien, ohjelmien tai hankkeiden osalta velvollisuus arvioida ympäristövaikutuksia tai suorittaa seulonta perustuu samanaikaisesti vähintään kahteen seuraavista direktiiveistä: SOVA-direktiivi, YVA-direktiivi, luontodirektiivi, lintudirektiivi ja vesipuitedirektiivi, jäsenvaltioiden on otettava käyttöön yhteen sovitetut menettelyt tai yhteinen menettely, joka täyttää kaikkien kyseisten direktiivien vaatimukset.

WWF tukee U 13-kirjelmään kirjattua valtioneuvoston kantaa (s. 19): ”Lähtökohtaisesti valtioneuvosto katsoo, että menettelyjen yhteensovittamista koskevissa säännöksissä (erityisesti 4 artikla) tulisi pyrkiä mahdollisimman joustavaan ratkaisuun niin, että eri ympäristöarviointien yhteensovittamisen tarve voidaan tapauskohtaisesti arvioida. Jäsenvaltion olisi tarkoituksenmukaista voida jatkossakin jossain määrin ajoittaa eri ympäristöarvioinnit hankkeen tai suunnitelman eri vaiheisiin sen mukaan, mikä kokonaisuuden kannalta on sujuvinta. Tämä voisi olla myös toiminnanharjoittajien etu.”

Hankkeiden muutokset ja laajennukset (5 artikla)

Asetusehdotuksessa esitetään säädettäväksi, että hankkeisiin tehtävät muutokset tai niiden laajennukset saatettaisiin ympäristövaikutusten arvioinnin kohteeksi ainoastaan silloin, kun niihin liittyy laajoja töitä, jotka ympäristövaikutustensa osalta aiheuttavat alkuperäiseen hankkeeseen verrattavia tai sitä suurempia riskejä (5 artiklan 1 kohta).

WWF katsoo, että asetusehdotuksen 5 artiklan 1 kohta voi johtaa ristiriitoihin esimerkiksi YVA-direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ja siinä viitatun direktiivin liitteen I kanssa. Näiden säännösten mukaan arviointivelvollisuus koskee kaikkia liitteessä I lueteltuihin hankkeisiin tehtäviä muutoksia tai laajennuksia, jos muutos tai laajennus itsessään vastaa kyseisessä liitteessä vahvistettuja raja-arvoja. YVA-direktiivin nojalla direktiivin liitteen I mukaisten hankkeiden laajennusten tai muutostöiden ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamisen kynnys ei siten ole riippuvainen muutoksen tai laajennuksen töiden laajuudesta eikä alkuperäisen hankkeen ympäristövaikutuksista, vaan arviointikynnys määräytyy suoraan YVA-direktiivin liitteessä I asetettujen raja-arvojen perusteella.

WWF katsoo, että muutoshankkeiden ympäristöarvioinnin tarpeen määrittelyä ei pidä muuttaa. **WWF pyytää, että valtioneuvoston kantaan lisätään maininta siitä, että Suomi esittää asetusehdotuksen 5 artiklan poistamista.**

Mahdollisuus rajoittaa muutoksenhakuoikeuksia (6 artikla)

Asetusehdotuksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltiot voisivat tietyin edellytyksin estää ympäristöarviointeja koskevissa oikeudenkäynneissä sellaisten perusteiden esittämisen tuomioistuimessa, joita ei ole esitetty hallinnollisessa vaiheessa.

WWF tukee valtioneuvoston kannassa nostettua kritiikkiä muutoksenhakuoikeuden rajoittamisen perustuslainmukaisuuden osalta. WWF ei pidä riittävänä sitä, että valtioneuvoston kannassa ongelman ratkaisuna on esitetty soveltamisen vapaaehtoisuutta.

WWF katsoo, että **Suomen tulisi esittää asetusehdotuksen 6 artiklan poistamista tai vähintään sen muotoilemista uudelleen tavalla, joka huomioi Århusin yleissopimuksesta johtuvat oikeudelliset reunaehdot.**

Menettelyille asetetut määräajat

Asetusehdotuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan, jos hanke kuuluu YVA-direktiivin soveltamisalaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että ympäristövaikutusten arvioinnin kohteena olevien hankkeiden osalta toimivaltainen viranomainen antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiselostukseen sisällytettävien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuuden tasosta enintään 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hankkeesta vastaava on toimittanut lausuntopyyntönsä.

WWF katsoo, että **Suomen tulee esittää asetusehdotuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn määräajan merkittävää pidentämistä, jotta yleisön kuuleminen arviointiohjelmasta olisi määräajan puitteissa mahdollista järjestää.**

Lisäksi WWF katsoo, että lisäselvitystarpeiden tunnistamisen turvaamiseksi **Suomen tulee esittää pidennystä myös asetusehdotuksen 7 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädettyyn määräaikaan**, **jonka mukaan** toimivaltaisella viranomaisella olisi vain 30 päivää aikaa arvioida, ovatko YVA-direktiivin mukaisten kuulemisten päättymisen jälkeen hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot riittäviä perustellun päätelmän tekemiseksi.

WWF kannattaa U 13-kirjelmässä olevaa kirjausta siitä, että asetuksessa esitettyjen määräaikojen ei tulisi olla lyhyempiä kuin mitä kansallisesti vastaavista määräajoista säädetään. Kansallisen YVA-menettelyn sisältämä arviointiohjelman kuuleminen pitää olla mahdollinen myös jatkossa.

Tiukasti suojellut lajit (8 artikla)

Asetusehdotuksen 8 artiklan mukaan, jos suunnitelmien täytäntöönpano tai hankkeiden rakentaminen, käyttö tai käytöstäpoisto johtaa lintudirektiivissä tai luontodirektiivissä suojeltujen lajien satunnaiseen tappamiseen tai häiritsemiseen, tätä ei pidettäisi direktiivien merkityksessä tahallisena toimintana. Edellytyksenä olisi kuitenkin 8 artiklan mukaisesti se, että suunnitelmassa tai hankkeessa on toteutettu asianmukaiset ja oikeasuhteiset lieventämistoimenpiteet sekä otettu huomioon parhaan saatavilla olevan tekniikan käyttö tällaisen tappamisen välttämiseksi ja häiriön estämiseksi.

WWF:n näkemyksen mukaan, että 8 artiklassa ehdotettu mahdollisesti johtaa merkittäviin negatiivisiin vaikutuksiin lajisuojelun kannalta. Kyse olisi merkittävästä muutoksesta lintu- ja luontodirektiivin tulkintaan.

WWF katsoo, että Suomen tulee esittää, että joko itse 8 artiklaan tai vähintään asetuksen johdanto-osaan tehdään tarvittavat täsmennykset sen varmistamiseksi, ettei 8 artiklan mukainen ”occasional killing or disturbance” voi kattaa tilanteita, joissa on selvää, että suunnitelman tai hankkeen toteuttaminen johtaisi lintu- ja luontodirektiivissä kiellettyyn toimintaan eli direktiivien suojelemien lajien tahalliseen tappamiseen tai häiritsemiseen.

U 13 -kirjelmässäkin on ”Ympäristövaikutukset” kohdassa (s. 12) todettu:

”Ehdotuksen 8 artiklan muutos lintu- ja luontodirektiivin soveltamiseen olisi merkittävä. Artiklan soveltamisalaan kuuluvien hankkeiden ja suunnitelmien toteuttamisesta syntyvälle satunnaiselle lintu- ja eläinlajien tappamiselle ja häirinnälle ei mahdollisesti tarvittaisi poikkeuslupaa luonnonsuojelulain perusteella. Näissä tilanteissa satunnaista lintu- ja eläinlajien satunnaista tappamista ei pidettäisi tahallisena. Muutos kansalliseen oikeustilaan ja lintu- ja lajisuojelun sääntelyn soveltamiseen olisi huomattava. ”

Kuten jo edempänä on todettu, Suomen ei pidä kannattaa luonto- ja lintudirektiivien stressitestausta. Sen sijaan EU:ssa on panostettava direktiivien tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Strategiset alat ja hankkeet

Asetusehdotuksen liitteen I kohdan mukaan asetusehdotuksen 14 artiklan mukaisia strategisia aloja tai strategisten hankkeiden luokkia koskevia hankkeita on pidettävä pakottavan yleisen edun mukaisina sekä kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta palvelevina.

Liitteen I kohdan toisen kappaleen mukaisesti jäsenvaltiot voisivat kuitenkin asianmukaisesti perustelluissa ja yksilöidyissä tilanteissa rajoittaa kyseisen kohdan soveltamisen koskemaan vain tiettyjä alueitaan, tiettyjä teknologiatyyppejä tai hankkeita, joilla on tietyt tekniset ominaisuudet.

WWF pitää hyvänä, että valtioneuvoston kannassa on nostettu esiin ekologisten vaikutusten huomiointi olemassa olevaan suojeluverkkoon ja lajisuojeluun strategisia aloja ja hankkeita määriteltäessä

WWF katsoo, että **Suomen kantaan tulee lisätä, että liitteen I kohdan toista kappaletta tulee täydentää RED III -direktiivin resitaalin 44 kohtaan sisältyvällä lisäyksellä, jonka mukaan hankkeita ei olisi pidettävä pakottavan yleisen edun mukaisina eikä kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta palvelevina, jos on selkeää näyttöä siitä, että kyseisillä hankkeilla on sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voida lieventää tai kompensoida.**

WWF pitää tärkeänä, että valtioneuvoston kannassa on otettu kriittinen kanta ja tavoite pyrkiä poistamaan komission ehdotuksen liitteessä oleva määräys koskien hiljaista hyväksyntää (tacit approval) tilanteessa, jossa viranomainen ei toimi säädetyssä määräajassa.

Tiedonanto

WWF suhtautuu kriittisesti komission omnibus-tiedonantoon sisältyviin esityksiin tarkastella ja tarkistaa vesipuitedirektiiviä vuoden 2026 aikana tavalla, jossa tiedonannon mukaan kiinnitettäisiin erityistä huomiota sääntelyn yksinkertaistamiseen ja niin sanottujen pullonkaulojen poistamiseen muun muassa kriittisten raaka-aineiden saatavuuden edistämiseksi EU:ssa.

Vastaavasti WWF suhtautuu varauksellisesti komission tiedonannossa esitettyyn ehdotukseen tarkastella lintu- ja luontodirektiivien toimivuutta vuoden 2026 aikana niin sanotun stressitestin avulla, erityisesti ottaen huomioon, että tarkastelussa painotettaisiin tiedonannon mukaan muun muassa kilpailukykyä.

WWF katsoo, että tilanteessa, jossa lintu-, luonto- eikä vesipuitedirektiivien tavoitteita ei ole saavutettu, mutta direktiivien on viimeisen kymmenen vuoden aikana arvioitu olevan tarkoitukseensa sopivia[1], ei direktiivien tarkastelulle tai tarkistamiselle ole tarvetta. Direktiivien uudelleentarkastelu ja siitä todennäköisesti seuraavat sääntelyn sujuvoittamista painottavat muutostarpeet olisivat WWF:n näkemyksen mukaan omiaan lisäämään oikeudellista epävarmuutta sekä vaikeuttamaan unionin ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamista.

Tämän vuoksi WWF katsoo, että **Suomen tulisi esittää luopumista vesipuitedirektiivin tarkastelusta ja tarkistamisesta sekä lintu- ja luontodirektiivien stressitestaamisesta.**

Valtioneuvoston kantaan (s. 22) kirjattu näkemyksiä siitä, että ennallistamisasetusta tulisi muuttaa ja yksinkertaistaa. **WWF pyytää, että ympäristövaliokunta lausunnossaan esittää tämän kirjauksen poistamista. Suomen ei pidä ajaa muutoksia ennallistamisasetukseen vaan täysipainoisesti panostaa kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimiseen ja ennallistamisasetuksen velvoitteiden täytäntöönpanoon.**

Korostamme, että monimuotoinen ja elinvoimainen luonto on talouden ja hyvinvoinnin perusta.

[1] Commission Staff Working Document, Fitness Check of the EU Nature Legislation (Birds and Habitats Directives), SWD (2016) 472 final; Commission Staff Working Document, Fitness Check of the Water Framework Directive and related directives, SWD (2019) 439 final.

Kommentteja U 12-kirjelmä: Ympäristöalaa koskeva lainsäädäntöpaketti (Ympäristöomnibus)

Suomen kantaa tulee lisätä U 13-kirjelmän tavoin maininta siitä, että ”Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden (U 6/2023 vp; U 7/2023 vp)”.

Teollisuuspäästödirektiivi

Kemikaali-inventaariovaatimuksen poisto

Komissio ehdottaa teollisuuspäästödirektiivin 14 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetyn velvoitteen poistamista, joka koskee ympäristöjärjestelmään sisällytettävää luetteloa laitoksessa käytettävistä tai siitä vapautuvista vaarallisista kemiallisista aineista, näitä aineita koskevaa riskinarviointia niiden vaikutuksista ihmisten terveyteen ja ympäristöön sekä analyysiä mahdollisuuksista korvata ne turvallisemmilla vaihtoehdoilla tai vähentää niiden käyttöä tai päästöjä.

WWF:n näkemyksen mukaan kyseinen vaatimus on keskeinen, jotta teollisuuspäästödirektiivin mukaiset ympäristöjärjestelmät pystyvät tehokkaasti direktiivin tavoitteiden mukaisesti parantamaan laitosten ympäristötehokkuutta ja turvallisuutta. Tämän vuoksi WWF katsoo, että **Suomen tulee vastustaa teollisuuspäästödirektiivin 14 artiklan 2 kohdan d alakohdan velvoitteen poistamista.**

Muutos/siirtymäsuunnitelman poisto

Komissio esittää myös, että teollisuuspäästödirektiivistä poistettaisiin muutossuunnitelmia koskeva 27 d artikla. Tämän seurauksena muutossuunnitelmia, joissa olisi esitettävä muun muassa tiedot siitä, miten laitos muuttuu kaudella 2030–2050 kestävän, puhtaan, kiertotalouteen perustuvan, resurssitehokkaan ja ilmastoneutraalin talouden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä, ei komission ehdotuksen mukaisesti tulisi liittää ympäristöjärjestelmään nykyisen teollisuuspäästödirektiivin 14 a artiklan 2 kohdan f alakohdan edellyttämällä tavalla.

Muutossuunnitelmia pidettiin vuonna 2024 teollisuuspäästödirektiivin uudistamisen yhteydessä tarpeellisina, koska puhdasta, kiertotalouteen perustuvaa ja ilmastoneutraalia taloutta koskevien unionin tavoitteiden saavuttamisen vuoteen 2050 mennessä todettiin edellyttävän unionin talouden syvällistä muutosta. WWF katsoo, että muutossuunnitelmat ovat edelleen näiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeellisia. Lisäksi kestävyys ja pyrkimys liiketoimintaan, joka tapahtuu maapallon resurssien rajoissa, ovat kilpailukyvyn keskeinen kulmakivi. Tämän vuoksi WWF katsoo, että **Suomen tulee vastustaa esitystä muutossuunnitelmia koskevien velvoitteiden poistamisesta.**

Ympäristöjärjestelmän käyttöönoton aikataulu

WWF katsoo, että EU:n ympäristötavoitteiden saavuttamisen turvaamiseksi **Suomen ei tule myöskään tukea komission ehdotusta siirtää ympäristöjärjestelmän käyttöönoton määräaikaa vuodesta 2027 vuoteen 2030.**

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr (WWF Suomi)

Elina Erkillä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232